

ความคิดเห็นของอาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์
ต่อการปฏิรูปสื่อกระจายเสียง

นางสาวณัฐกานต์ ม่วงประไพ

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขานิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-5676-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE OPINION OF LECTURERS IN COMMUNICATIONS ON
BROADCASTING MEDIA REFORM

Miss Nuttikarn Mowngprapai

ศูนย์วิทยทรัพยากร

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Mass Communication

Department of Mass Communication

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2003

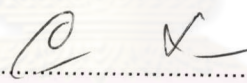
ISBN 974-17-5676-3

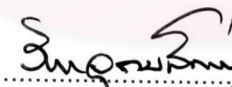
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความคิดเห็นของอาจารย์ในสาขาวิทยาศาสตร์ต่อการปฏิรูปสื่อกระจายเสียง
โดย นางสาวณัฐิกานต์ ม่วงประไพ
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ วิภา อุดมจันทร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอนุมัติให้นักศึกษานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณะนิติศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. สุรพล วิรุฬห์รักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ วิภา อุดมจันทร์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปนัดดา ธนสถิตย์)

ณัฐกานต์ ม่วงประไพ : ความคิดเห็นของอาจารย์ในสาขาวิชานิเทศศาสตร์ต่อการปฏิรูปสื่อ
กระจายเสียง (THE OPINION OF LECTURERS IN COMMUNICATIONS ON
BROADCASTING MEDIA REFORM) อ.ที่ปรึกษา : รศ.วิภา อุดมจันทร์, 176 หน้า.
ISBN 974-17-5676-3.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสนใจ ความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้เรื่อง
การปฏิรูปสื่อกระจายเสียงของอาจารย์ในสาขาวิชานิเทศศาสตร์ ระเบียบวิธีวิจัยในการศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ โดย
การแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) ให้กับอาจารย์ที่สอนอยู่ในสาขาวิชาในสาขาวิชาต่าง ๆ

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ในสาขาวิชานิเทศศาสตร์มีความสนใจในเรื่องการปฏิรูปสื่อกระจายเสียงบ้าง โดยขึ้นอยู่กับ
วิชาที่สอนและสาขาที่สังกัดอยู่ ซึ่งอาจารย์ในสาขาวิชาการสื่อสารมวลชนวิทยุและโทรทัศน์ให้ความสนใจมากที่สุดเพราะมี
ความเกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าวโดยตรง โดยได้รับข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ เพื่อนร่วมงาน และบุคคลใกล้ชิด

การศึกษาการมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้เรื่องการปฏิรูปสื่อกระจายเสียง พบว่า ความสนใจและสาขาวิชาที่
สอนของอาจารย์ได้เข้ามาเป็นตัวกำหนดการถ่ายทอด โดยอาจารย์ที่มีความสนใจส่วนตัวจะหาข้อมูลจากการเข้าร่วมประชุม
สัมมนาทางวิชาการด้านสื่อ

การศึกษาความคิดเห็นต่อประเด็นต่างๆ ในการนำมาเป็นแนวทางการปฏิรูปสื่อ นั้น อาจารย์ส่วนใหญ่แสดงความ
คิดเห็นในเนื้อหาของ มาตรา 40 และพระราชบัญญัติองค์การการสื่อสารมวลชนเสรีและกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุ
โทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 อาจารย์มีความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว ซึ่งการปฏิรูปสื่อที่จะเกิดขึ้นได้จริงนั้น
การดำเนินการต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ระบุไว้ ในด้านการมีองค์อิสระเข้ามาทำหน้าที่ในการกำกับดูแล
และจัดสรรคลื่น เพื่อให้มีการกระจายกรรมสิทธิ์อย่างยุติธรรมเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนทั้งในระดับชาติและระดับ
ท้องถิ่น ส่วนในเรื่อง ร่างพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 25... ซึ่งยังเป็นร่างอยู่ใน
ขณะนี้ อาจารย์จะแสดงความคิดเห็นที่ค่อนข้างจะเห็นด้วยในเรื่อง แหล่งที่มาของรายได้ให้ กสช. เป็นผู้กำหนดสัดส่วนอย่าง
ชัดเจนตามที่ระบุไว้ รวมทั้งระยะเวลาในการขอใบอนุญาตให้แยกแยะตามประเภทของรายการวิทยุและโทรทัศน์เป็นสำคัญ

ภาควิชา.....การสื่อสารมวลชน.....ลายมือชื่อนิสิต.....ณัฐกานต์ ม่วงประไพ
สาขาวิชา.....การสื่อสารมวลชน.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....วิภา อุดมจันทร์
ปีการศึกษา.....2546.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4385229928 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEY WORD : OPINION / LECTURERS / BROADCASTING MEDIA REFORM / COMMUNICATIONS

NUTTIKARN MOWNGPRAPAI : THE OPINION OF LECTURERS IN COMMUNICATIONS

ON BROADCASTING MEDIA REFORM. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. VIPHA

UTAMACHANT. 176 pp. ISBN 974-17-5676-3

The purpose of this study was to investigate the interests, opinion and participation in teaching on Broadcasting media reform, of lecturers in Communication Arts. This research was the survey research which used the questionnaire to collect the data. The sample of this study was the lecturers in Communication Arts.

The findings of this research was shown that the lecturers in Communication Arts had moderate interest in Broadcasting media reform. The factors which associated to their interest were their departments and subjects that they attached to. The lecturers from field of Broadcasting have had the most interesting because they directly involved in this issue. The majority of lecturers perceived the information on Broadcasting media reform through Newspaper, Television, Colleague and Relative.

The study of participatory to lecture on Broadcasting media reform revealed that the factors which associated to their lecture were their interest and subjects that they taught. The lecturers who had their own interest would find the information about Broadcasting media reform from the participation in mass communication seminar.

The study of opinion on certain factors on Broadcasting media reform, the majority of lecturers understood on the Article 40 and the Frequency Allocation Act and also gave the opinion that Broadcasting media reform must carry on the intention of Constitution by having the public agent to manage and provide the frequency so that there would be a fair rights for the higher benefits of the people both in the nation and the community levels. Moreover, the majority of lecturers agreed with Broadcasting Bill to stipulate the source of income, including the duration to permit for license by dividing the type of media

Department.....Mass Communication.....Student's signature.....*ณัฐกานต์ มอว์งประไพ*
Field of study.....Mass Communication.....Advisor's signature.....*วิภา อุตมาจันต์*
Academic year.....:2003.....Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องมาจากความกรุณาเป็นอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ วิภา อุตมฉันทน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ช่วยชี้แนะแนวทางเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ รวมถึงความเข้าใจ ความเมตตากรุณาต่อลูกศิษย์คนนี้อย่างตลอดมา

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ ประธานการสอบวิทยานิพนธ์ครั้งนี้เป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาใช้เวลาในการชี้แนะแนวทาง ความเข้าใจ กำลังใจและความเมตตาต่อผู้วิจัยในขณะที่ยังวิจัยศึกษาอยู่

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปณิตดา ธนสถิตย์ กรรมการการสอบวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ อย่างสูงด้วยความเคารพ

ขอขอบพระคุณ ดร.ระวีวรรณ ประกอบผล กรรมการผู้จัดการบริษัท เอกอรัณ มาร์เก็ตติ้ง แอนด์ รีเสิร์ช คอนซัลแทนส์ ที่ให้ความกรุณา ความเมตตา และความเข้าใจต่อลูกจ้างคนนี้อย่างดีเสมอมาในการทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วง รวมทั้งเพื่อนร่วมงาน พี่ๆ น้องๆ ทุกคนที่ให้ความเอาใจใส่ถามไถ่ และให้ความช่วยเหลือตลอดมา

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่น MC 10 ภาคนอกเวลาราชการ และไม่ลืมที่จะกล่าวถึง พี่บอม พี่เล็ก พี่หนิง พี่กิ้ง พี่เอี้ยว ต๋อง วิ จุ่ม ที่เป็นกำลังใจให้กันและกัน คอยเคียงข้างเพื่อนๆ ในกลุ่มตลอดมา รวมไปถึงความยินดีที่มีโอกาสได้มาพบกัน

และอยากจะขอบคุณอย่างที่สุดคือ ครอบครัวของผู้วิจัย มารดา บิดา พี่ที่อุป อาดา รวมไปถึงเพื่อนรักของผู้วิจัย เปี้ยก ยู และคนที่ผู้วิจัยรักทุกคนที่ไม่สามารถจะเขียนได้หมดในที่นี้

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะไม่สำเร็จ และมาอยู่ในมือของท่านได้ถ้าขาดบุคคลที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ที่ให้กำลังใจ ความเข้าใจ ความเมตตา ความเข้มแข็ง ความอดทนแก่ผู้วิจัย และขอบพระคุณภาคภูมิใจในความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เพื่อตอบแทนความรัก ความหวัง กำลังใจ ให้แก่ มารดาของผู้วิจัย นับตั้งแต่ผู้วิจัยเข้ามาศึกษาในคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหานำวิจัย	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
สมมุติฐานการวิจัย	5
นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปสื่อ	6
แนวคิดเรื่องความเชื่อ ความคิดเห็น และทัศนคติ	12
แนวคิดเรื่องการเปิดรับข่าวสาร	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	29
3.1 แหล่งข้อมูลและประชากรที่ใช้ในการศึกษา.....	30
3.2 ตัวแปรในการวิจัย.....	32
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	32
3.4 วิธีการสร้างเครื่องมือ	33
3.5 หลักเกณฑ์ในการให้คะแนน.....	33
3.6 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล	36
3.9 การตรวจสอบข้อมูล	36
บทที่ 4 การปฏิรูปสื่อกระจายเสียง.....	38
สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนชาวไทย.....	38
ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิรูปสื่อ.....	41
การเรียกร้องเสรีภาพประชาธิปไตย.....	43
บทที่ 5 ความคิดเห็นของอาจารย์ในสาขาวิทยาศาสตร์ต่อการปฏิรูปสื่อกระจายเสียง.....	53
บทที่ 6 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	88
สรุปผลการวิจัย.....	88
อภิปรายผล.....	108
ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการผู้วิจัย.....	120
รายการอ้างอิง.....	122
ภาคผนวก.....	129
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	176

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	แสดงเพศ.....54
2	แสดงระดับการศึกษา.....55
3	แสดงสถาบันของกลุ่มตัวอย่าง.....55
4	แสดงตำแหน่งทางวิชาการ.....56
5	แสดงสาขาวิชาของกลุ่มตัวอย่าง.....57
6	แสดงอายุราชการ.....58
7	แสดงความสนใจของกลุ่มตัวอย่างต่อการปฏิรูปสื่อกระจายเสียง.....58
8	แสดงการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิรูปสื่อกระจายเสียง.....59
9	แสดงความเกี่ยวข้องในเรื่องการปฏิรูปสื่อกับวิชาที่สอน.....60
10	แสดงการนำข้อมูลเรื่องการปฏิรูปสื่อไปถ่ายทอดให้นักศึกษา.....60
11	แสดงการนำเรื่องการปฏิรูปสื่อไปสร้างกิจกรรมกับนักศึกษา (การนำมาพูดคุยหรือสอนนักศึกษา การทำรายงาน และการจัดสัมมนา).....61
12	แสดงกลุ่มตัวอย่างที่เห็นความจำเป็นในการปฏิรูปสื่อ.....62
13	แสดงความเข้าใจเนื้อหาของ การปฏิรูปสื่อมาตรา 40 แห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540.....63
14	แสดงความเข้าใจเนื้อหาการปฏิรูปสื่อในพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และ กำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543.....64
15	แสดงความคิดเห็นประเด็นต่างๆเกี่ยวกับ พ.ร.บ.จัดสรรคลื่นฯ.....65
16	แสดงความคาดหวังต่อผลของการปฏิรูปสื่อ.....68
17	แสดงความสนใจในเรื่อง การแสวงหาคณะกรรมการ กสทช.....69
18	แสดงความคิดเห็นในการสรรหาคณะกรรมการ กสทช.....70
19	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่อง การสรรหาคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ แห่งชาติ หรือ กสทช.....71
20	แสดงความสนใจเกี่ยวกับเรื่อง แหล่งที่มาของรายได้ของบริการชุมชนสาธารณะ.....72
21	แสดงความสนใจเกี่ยวกับเรื่อง การขอใบอนุญาตของหน่วยงานของรัฐ.....74
22	แสดงความสนใจเกี่ยวกับเรื่อง สัดส่วนในการถือหุ้น.....75
23	แสดงความสนใจเกี่ยวกับเรื่อง การเป็นเจ้าของกิจการข้ามสื่อ.....76
24	แสดงความสนใจเกี่ยวกับเรื่อง ระยะเวลาของการขอใบอนุญาตและการประเมินผลรายการ...77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
25	แสดงความสนใจเกี่ยวกับเรื่อง การนำรายได้เข้ากองทุน.....	79
26	แสดงความสนใจเกี่ยวกับเรื่อง อำนาจการสั่งการให้มีรายการ.....	80
27	แสดงความสนใจเกี่ยวกับเรื่อง การกำหนดลักษณะการโฆษณาและวิธีการนำเสนอ.....	81
28	แสดงความสนใจเกี่ยวกับเรื่อง รายการต้องห้าม.....	82
29	แสดงความสนใจเกี่ยวกับเรื่อง อำนาจการถอดถอนรายการ.....	83
30	แสดงความสนใจเกี่ยวกับเรื่อง การจัดสรรเวลาให้ผู้อื่นทำรายการ.....	84
31	แสดงความสนใจเกี่ยวกับเรื่อง จรรยาบรรณในวิชาชีพ.....	86

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย